



## กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฉบับใหม่: เครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างบทบาทของจีนในเวทีโลก

กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฉบับใหม่ของจีนได้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ก.ค.๖๖ เป็นต้นมา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ถือเป็นฉบับแรกที่จีนระบุถึงการตอบโต้การคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก นอกจากนี้ยังถือเป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับแรกที่สรุปนโยบาย หลักการ จุดยืนที่สำคัญของจีน รวมถึงระบบและโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของจีนกับโลก โดยเฉพาะการขับเคลื่อนข้อริเริ่มที่สำคัญของจีนทั้ง GDI, GSI และ GCI ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของจีนในความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงระเบียบโลก ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะต้องให้ความสำคัญและศึกษากฎหมายฉบับนี้ต่อไป...



### ข้อมูลสำคัญของ “กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The Law on Foreign Relations of the People's Republic of China)”

เมื่อวันที่ ๒๘ มิ.ย.๖๖ คณะกรรมการประจำสภาประชาชนแห่งชาติ (The Standing Committee of the National People's Congress) ได้อนุมัติกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๖ หมวด ทั้งหมด ๔๕ มาตรา คือ (๑) บททั่วไป (General Principles) มาตราที่ ๑-๘ (๒) สิทธิและหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Functions and Powers for the Conduct of Foreign Relations) มาตราที่ ๙-๑๖ (๓) เป้าหมายและภารกิจด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Goals and Mission of Conducting Foreign Relations) มาตราที่ ๑๗-๒๘ (๔) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (The System of Foreign Relations) มาตราที่ ๒๙-๓๙ (๕) การคุ้มครองการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Support for the Conduct of Foreign Relations) มาตราที่ ๔๐-๔๔ และ (๖) บทบัญญัติเพิ่มเติม (Supplementary Provision) มาตราที่ ๔๕ มีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการตั้งแต่ ๑ ก.ค.๖๖ เป็นต้นไป โดยมีรายละเอียดในแต่ละหมวด ดังนี้

(๑) บททั่วไป กล่าวถึงโครงสร้างทางการเมืองและการปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ โดยระบุว่าจีนจะดำเนินดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระและปฏิบัติตามหลักการ ๕ ประการ คือ

การเคารพซึ่งกันและกัน ในอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน การไม่รุกรานซึ่งกันและกัน การไม่แทรกแซงซึ่งกันและกัน ในกิจการภายใน ความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นอกจากนี้ยังระบุว่าจีนปฏิบัติตาม “วัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ” และพยายามปกป้องสันติภาพและความมั่นคงของโลก ส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือกันทั่วโลก และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบใหม่ มีความมุ่งมั่นที่จะระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี และต่อต้านการใช้กำลังหรือการคุกคามในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลัทธิความการครอบงำเป็นจ้าว และการเมืองแบบอำนาจนิยม พร้อมทั้งระบุว่าองค์กรหรือบุคคลใดก็ตามที่กระทำการที่เป็นอันตรายต่อผลประโยชน์แห่งชาติของจีนโดยฝ่าฝืนกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นที่บังคับใช้ในระหว่างกรณีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

(๒) สิทธิและหน้าที่ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กล่าวถึงอำนาจและหน้าที่หน่วยงานของรัฐในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งของประธานาธิบดี สภาแห่งรัฐ คณะกรรมาธิการทหารส่วนกลาง กระทรวงการต่างประเทศ และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ทั้งคณะผู้แทนทางการทูต (เช่น สถานทูตและสถานกงสุล) เขตปกครองตนเอง และเมืองที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐบาลกลางในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้การบริหาร หน้าที่และอำนาจของตน

## กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน The Law on Foreign Relations of the People's Republic of China

“กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับแรกที่สรุปนโยบาย หลักการ จุดยืนที่สำคัญของจีน รวมถึงระบบ และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของจีนกับโลก”



**(๓) เป้าหมายและภารกิจด้านการพัฒนาความสัมพันธ์**

**ระหว่างประเทศ** เป็นการสรุปเป้าหมายและภารกิจของจีนในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเน้นย้ำความจำเป็นในการรักษา (๑) ระบบสังคมนิยมอันมีเอกลักษณ์แบบจีน (๒) อธิปไตยของชาติ เอกภาพ และบูรณภาพแห่งดินแดนของจีน และ (๓) การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักสำหรับการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์กับต่างประเทศของจีน

รวมทั้งได้ให้ความสำคัญกับข้อริเริ่มระดับโลก ๓ ข้อ คือ ข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) ข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (Global Security Initiative: GSI) และข้อริเริ่มด้านอารยธรรมระดับโลก (Global Civilization Initiative: GCI) ส่วนด้านเศรษฐกิจจะยังสร้างความร่วมมือผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ในการพัฒนาการค้าต่างประเทศ การปกป้องการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมและรักษาระบบการค้าพหุภาคี และส่งเสริมการจัดตั้งเศรษฐกิจโลกที่เปิดกว้าง

**(๔) ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ**

ให้ความสำคัญกับการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของพลเมืองจีนและองค์กรในต่างประเทศ เช่นเดียวกับการปกป้องผลประโยชน์ในต่างประเทศของจีนจาก "การคุกคามและการละเมิด" และจะมีการ "เสริมสร้างการจัดตั้งระบบ กลไกการทำงาน และขีดความสามารถในการปกป้องผลประโยชน์ในต่างประเทศ"

และมาตราที่สำคัญในหมวดนี้ คือ มาตรา ๓๓ ที่ระบุถึง "มาตรการตอบโต้และมาตรการจำกัด" กล่าวคือ จีนมีสิทธิที่จะใช้มาตรการดังกล่าว "ต่อต้านการกระทำที่เป็นอันตรายต่ออำนาจอธิปไตย ความมั่นคง และผลประโยชน์ในการพัฒนาของประเทศไทย เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศและบรรทัดฐานพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ"

นอกจากนี้ยังให้คำมั่นว่าจะ "เสริมสร้าง" การเจรจาพหุภาคีและทวิภาคีเกี่ยวกับหลักนิติธรรม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือเกี่ยวกับหลักนิติธรรมกับต่างประเทศ เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการบังคับใช้กฎหมาย ความร่วมมือด้านตุลาการ การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ และการต่อต้านการทุจริต

**(๕) การคุ้มครองการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ**

การสนับสนุนของรัฐสำหรับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงการระดมทุน เน้นการสร้างศักยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศและรักษาผลประโยชน์ของชาติ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการส่งเสริมความเข้าใจของประชาชนและการสนับสนุนงานด้านกิจการต่างประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพในการสื่อสารระหว่างประเทศ ช่วยให้โลกได้เรียนรู้และเข้าใจจีนมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอารยธรรมต่าง ๆ

**(๖) บทบัญญัติเพิ่มเติม**

กฎหมายนี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ ก.ค.๖๖

**บทวิเคราะห์**

จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้นับเป็นกฎหมายพื้นฐานฉบับแรกที่สรุปนโยบาย หลักการ จุดยืนที่สำคัญของจีน รวมถึงระบบ และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของจีนกับโลก เมื่อพิจารณากฎหมายฉบับนี้แล้วสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

**๑. การตอบโต้มาตรการคว่ำบาตรฝ่ายเดียวของชาติตะวันตก** เนื่องจากที่ผ่านมาจีนได้เผชิญกับการคว่ำบาตรและการแทรกแซงกิจการภายในจากสหรัฐฯ และพันธมิตร เช่น ในกรณีไต้หวัน จีนเจียง ฮ่องกง รวมถึงการสกัดกั้นการพัฒนาของจีนทั้งในประเด็นเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เช่น การควบคุมการส่งออกอุปกรณ์เซมิคอนดักเตอร์ไปให้จีน เป็นต้น ซึ่งการควบคุมการส่งออกดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาระบบทางการทหารขั้นสูงของจีนอีกด้วย ดังนั้นการออกกฎหมายฉบับนี้จึงถือได้ว่าเป็นการตอบโต้การคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก ซึ่งออกมาในช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐฯ ตกต่ำอย่างมากในรอบหลายปี<sup>๑</sup>

**๒. การยกระดับบทบาทของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ในเวทีโลก และความพยายามในการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกของจีน** จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ได้เพิ่มอำนาจของ ปธน. สี จิ้นผิง เห็นได้จากการยกระดับข้อริเริ่มของจีน ทั้ง GDI, GSI และ GCI ไปสู่แผนทางกฎหมาย ถือเป็นจุดเน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายต่างประเทศของจีน เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อริเริ่มเหล่านี้ยังคงเป็นนามธรรมและเปิดกว้างอยู่ แต่ในอนาคตข้อริเริ่มทั้ง ๓ ข้อนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จีนจะใช้ในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกพร้อม ๆ กับ BRI

ในขณะที่เดียวกันกฎหมายฉบับนี้ได้ระบุถึงการต่อต้านการใช้กำลังหรือการคุกคามในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลัทธิความการครองความเป็นเจ้า (Hegemony) และการเมืองแบบอำนาจนิยม (Authoritarianism) ซึ่งเป็นระเบียบโลกที่มีอยู่ในปัจจุบันและชาติตะวันตกได้ใช้เป็นเครื่องมือในการทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกยอมรับระเบียบที่ตนเองสร้างขึ้น ดังนั้นจีนจึงดำเนินการ **เปลี่ยนแปลงระบบระหว่างประเทศ** ที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นตามชาติตะวันตกผ่านข้อริเริ่มทั้ง ๔ ข้อริเริ่ม และกลไกในแบบของจีน

**ข้อเสนอแนะ**

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายด้านการต่างประเทศฉบับแรกที่ระบุถึงประเด็นการตอบโต้การดำเนินการจากชาติตะวันตก ตลอดจนคุ้มครองพลเมืองจีนและองค์กรของจีนทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นหน่วยงานของไทยจำเป็นต้องศึกษากฎหมายฉบับนี้อย่างละเอียด เนื่องจากอาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในจีนของชาวไทยที่เข้าไปลงทุนในจีน รวมถึงอาเซียน ยิ่งไปกว่านั้นไทยยังสามารถที่จะร่วมมือกับจีนในการปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติทุนจีนสีเทาที่เข้ามาในไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านกฎหมายฉบับนี้ได้

**ข้อมูลอ้างอิง**

- <sup>๑</sup> [http://tr.china-embassy.gov.cn/tur/sgxw/202307/t20230701\\_11106580.htm](http://tr.china-embassy.gov.cn/tur/sgxw/202307/t20230701_11106580.htm)
- <sup>๒</sup> <https://npcobserver.com/2023/07/03/china-foreign-relations-law-struggle-responsible-great-power-narrative/#more-23463>
- <sup>๓</sup> <https://www.nationtv.tv/foreign/378921605>